

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D., ve věci

žalobkyně: J. C., narozena dne X
bytem X
zastoupena obecnou zmocněnkyní J. C., nar. X
bytem X

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 10. 2023, č. j. MPSV-2023/228010-916,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- Žalobkyně žalobou, která byla podána v zákonem stanovené lhůtě, napadla rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 10. 2023, č. j. MPSV-2023/228010-916, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ústí nad Labem (dále jen „Úřad práce“), ze dne 3. 4. 2023, č. j. 28786/2023/CHM, kterým byl zamítnut návrh na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2023 a bylo rozhodnuto o poskytování příspěvku na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně. Žalobkyně žádala, aby správní soud napadené rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

zrušil a uložil žalovanému Ministerstvu práce a sociálních věcí povinnost, aby o jejím návrhu znovu rozhodlo.

Žaloba

2. V žalobě žalobkyně uvedla, že si žalovaný i správní orgán prvního stupně nevycházeli ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Žalobkyně trpí poruchou autistického spektra, lehkou mentální retardací a schizofrenií a vyžaduje proto pomoc při devíti základních životních potřebách. Posudkový lékař MUDr. J. P., CSc., však ve svém posudku uvedl, že sociální šetření není v souladu s doloženou zdravotní dokumentací a není dán podklad pro nezvládání potřeb stravování, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby, aniž by tato tvrzení jakkoli zdůvodnil či blíže specifikoval. K těmto závěrům posudkový lékař dospěl, přestože je v lékařských zprávách na neuspokojivý zdravotní stav žalobkyně a potřebu celodenní péče poukazováno. Posudkový lékař nerespektoval závěry sociálního šetření pracovníků úřadu, které jako jediné byly v osobním kontaktu s žalobkyní. Žalobkyně není schopna volby a přípravy stravy a bez náležité motivace dohledu ani její konzumace, není schopna samostatně vykonávat fyziologickou potřebu a dodržovat základní hygienu, nedokáže se sama obléct a provádět běžné úkony celkové hygieny. Na základě toho měla žalobkyně za to, že splňuje zákonná kritéria pro to, aby byla považována za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve IV. stupni.

Vyjádření žalovaného k žalobě

3. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí. Dále uvedl, že postupoval v souladu s platnými předpisy. Žalovaný posoudil rozhodnutí Úřadu práce a neshledal, že by bylo nezákonné či nepřezkoumatelné. Žalovaný si v odvolacím řízení vyžádal posudek u Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem. Žalobkyně nebyla při jednání posudkové komise osobně přítomna, což není v rozporu s platnými právními předpisy, a posudková komise měla k dispozici kompletní zdravotní dokumentaci žalobkyně, což vedlo k objektivizaci jejího zdravotního stavu. Hodnocení zdravotního stavu v odvolacím řízení pro účely rozhodnutí o příspěvku na péči je plně v kompetenci příslušné komise Ministerstva práce a sociálních věcí, o jejíž odbornosti není důvod pochybovat. Posouzení povahy zdravotního postižení je z hlediska splnění podmínek nároku na příspěvek na péči otázkou čistě medicínskou, k níž správní orgán sám nemá potřebné odborné znalosti, proto se obrací na příslušnou posudkovou komisi. Posudková komise po vyhodnocení předložené zdravotní dokumentace dospěla k závěru, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby orientace, komunikace, oblékání a obouvání, péče o zdraví, osobních aktivit a péče o domácnost, naopak základní životní potřeby stravování a základní hygieny považuje za zvládnuté. V žalobě uvedený výkon fyziologické potřeby jako nezvládaný pak nebyl v odvolacím řízení namítán.

Posouzení věci soudem

4. O žalobě soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, neboť žalobkyně ani žalovaný se po řádném poučení, že mohou vyslovit souhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřili.
5. Napadené rozhodnutí soud přezkoumával podle části třetí dílu prvního hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

6. Soud přezkoumal v rámci žalobních námitek skutkový a právní stav věci a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
7. Základní pravidla pro přiznání příspěvku na péči pro daný případ jsou obsažena v zákoně o sociálních službách.
8. Dle § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“), se příspěvek na péči (dále jen „příspěvek“) poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob.
9. Soud konstatuje, že dle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb; a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
10. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
11. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 zákona o sociálních službách).
12. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“), za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnutí základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

13. Podle § 2 odst. 1 uvedené vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a uvedené vyhlášky, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
14. Podle § 16b odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, (dále jen „zákon o organizaci“) jsou posudkové komise ministerstva nejméně tříčlenné. Předsedou posudkové komise může být jen lékař. Předseda posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce v ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů.
15. K otázce posuzování nároků na příspěvek na péči se opakovaně vyjadřoval i Nejvyšší správní soud, a to např. ve svém rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53 či v rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 4 Ads 495/2019-71, www.nssoud.cz. Z rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53 jednoznačně plyne, že posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, přičemž na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti.
16. V rozsudku ze dne 8. 11. 2018, č. j. 10 Ads 248/2017-61, Nejvyšší správní soud uvedl, že úkolem posudkových lékařů posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí je pouze posudkové zhodnocení nálezů klinických lékařů, které jsou podkladem pro posudek, a nikoli vyšetřování posuzovaných osob. Vyšetření posuzované osoby není zákonem předepsáno, orientační vyšetření při jednání je vhodné provést v případě pochybnosti o průkaznosti některého z nálezů.
17. Podle přílohy č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb., se za schopnost zvládat základní životní potřebu stravování považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

18. Podle přílohy č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat základní životní potřebu tělesná hygiena považuje stav, kdy osoba je schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
19. Podle přílohy č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby považuje stav, kdy osoba je schopna 1. včas používat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.
20. Soud konstatuje, že zvládání uvedených základních životních potřeb se posuzuje podle věku, kterého osoba dosáhla a ve srovnání s osobami stejného věku se hodnotí, zda posuzovaná osoba nevyžaduje mimořádnou péči, která podstatně přesahuje péči obvykle osobě stejného věku. Dále musí být zjištěna příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu (nemoci, postižení) a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu.
21. V návaznosti na shora uvedené skutečnosti soud považuje za nutné zdůraznit, že za zvládnuté se považují i takové základní životní potřeby, jestliže jsou osobou zvládnuty v přijatelném standardu za pomoci různých kompenzačních pomůcek (francouzské hole, brýle, naslouchadla) či zvýšeném dohledu dospělé osoby nad nezletilým dítětem (příprava oblečení, naservírování jídla, připomínání mytí rukou, dohled nad konzumací jídla). Tento přijatelný standard však neznamená to samé jako zvládání základních životních potřeb zcela zdravým a ničím neomezeným jedincem, snižená kvalita výkonu některých základních životních potřeb tak nemůže založit nárok na příspěvek na péči.
22. U všech shora uvedených základních životních potřeb dospěli lékaři posudkové služby MUDr. J. P., CSc., i lékařky Posudkové komise MPSV v Ústí nad Labem - MUDr. H. H. a prim. MUDr. Z. S., ke shodnému závěru, že žalobkyně nezvládá šest základních životních potřeb, a to orientaci, komunikaci, oblékání a obouvání, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Má však dostatečné fyzické a duševní kompetence ke zvládání zbývajících čtyřech základních životních potřeb, tedy i v žalobě tvrzeného stravování, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby buďto samostatně, nebo s případným použitím facilitačních pomůcek v přijatelném standardu.
23. Nadto nelze odhlédnout od skutečnosti, že žalobkyně v žalobě napadla pouze posouzení jejího zdravotního stavu v řízení před Úřadem práce, především závěry lékaře posudkové služby MUDr. J. P., nijak přitom nezohlednila posouzení jejího zdravotního stavu v odvolacím řízení, proti němuž její žalobní námitky nesměřovaly.
24. Veškeré listiny, které žalobkyně navrhovala k důkazu před soudem, jsou nejen součástí správního spisu, ale jsou referovány jako podkladová zdravotní dokumentace v posudcích MUDr. P. a Posudkové komise MPSV v Ústí nad Labem. Vedle toho byla v žalobou napadeném rozhodnutí i uvedených posudcích posudkových komisí zohledněna zjištění ze sociálního šetření ze dne 13. 2. 2023, jak vyplývá z porovnání textu žalobou napadeného rozhodnutí, posudků a protokolu ze sociálního šetření.
25. Dále žalobkyně dodatečně soudu předložila lékařskou zprávu uroložky MUDr. V. P. ze dne 4. 6. 2024 a zprávu logopedky Mgr. P. K. ze dne 10. 4. 2024, provedení dokazování těmito listinami však výslovně nenavrhl, avšak i kdyby tak učinila, soud podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování žalovaného.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Vzhledem k tomu, že předmětné zprávy se vztahují k aktuálnímu zdravotnímu stavu žalobkyně, soud k nim nemůže přihlídnout.

26. Soud proto neprovedl dokazování žalobkyní navrženými listinami podle § 52 odst. 1 s. ř. s., neboť nemá odborné lékařské znalosti k jejich posouzení a tyto byly vyhodnoceny posudkovým lékařem a posudkovou komisí MPSV v Ústí nad Labem; navrhané dokazování by tak bylo nadbytečné. Soud v tomto případě nemá pochybnosti o správnosti, úplnosti a přesvědčivosti závěrů uvedených posudkových lékařů a žalovaný postupoval správně, pokud z nich vycházel.
27. S ohledem na shora uvedené skutečnosti tedy soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku rozsudku I. dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
28. Současně soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve výroku rozsudku II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně nebyla ve věci úspěšná a žalovanému náhrada nákladů řízení nepřisluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 21. března 2025

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.